

Gielddalaš mánáidgárddiid njuolggadusat

2023-2026

Gielddastivrras mearriduvvon 14.12.23

1	GIELDDALAŠ MÁNÁIDGÁRDDIID NJUOLGGADUSAT	1
1.1	Eaiggátdilli	1
1.2	Ulbmil ja sisdoallu.....	1
1.3	Sámi mánáidgárddit	2
2	MÁNÁID JA VÁHNEMIID SEARVAN	2
2.1	Mánáid searvanriekti.....	2
2.2	Váhnennráđđi ja ovttasbargolávdegoddi.....	2
2.3	Váhnennčoahkkin ja váhnenságastallamat	3
3	BARGOVEAGARÁĐĐI	3
4	IEŠGUĐETLÁGAN MEARRÁDUSAT.....	3
4.1	Jávohisvuodageaskku/ čuvgengeatnegasvuohta	3
4.2	Dearvasvuodáárkkistus ja buhtisvuodadilit	3
4.3	Hárjehallanoahpahus	4
4.4	Dukkoraddan- ja orrunareála	4
4.5	Siskkáldas dárkkistus	4
4.6	Buollinhárjehallan	4
4.7	Plánenbeaivvit	4
4.8	Ovttasbargu eará ásahusaiguin	4
5	PEDAGOGALAŠ BARGOVEAHKA.....	4
5.1	Pedagogalaš bargoveaga njuolggadus	5
5.2	Politiijaduodaštus.....	5
6	MÁNÁID SISAVÁLDIN JA SISAVÁLDINVIERUT.....	5
6.1	Váldosisaváldin.....	5
6.2	Guoros sajit muđuid go váldosisaváldimis	6
6.3	Sisaváldineavttut vuoruhusaid mielde	6
6.4	Sisaváldináigodat.....	7
6.5	Erenomášpedagogalaš veahkki, seavagiellaoahppa ja eambbo	7
7	MÁNÁIDGÁRDESADJI – MÁŅGGALÁGAN ORTNEGAT	8
7.1	Biebmoruhta.....	8
7.2	Mánáidgárdesaji eretcealkin	8
7.3	Mánát geat vižžo maŋŋá giddenáiggi.....	8
7.4	Mánáidgárddi vuorddekeahces gidden	8
7.5	Permišuvdna mánáidgárddis dahje mánáidgárdemolsun.....	8
7.6	Mánáidgárdemánáid dáhkádus.....	9
8	MÁNÁIDGÁRDDI RABASÁIGI, LUOPMU JA EARÁ MEARRÁDUSAT.....	9
8.1	Luopmu.....	9
8.2	Rahpanáigi ja eará mearrádusat	9
8.3	Borgguheapmi	9
9	NJUOLGGADUSAID RIEVDADEAPMI.....	10

1 GIELDDALAŠ MÁNÁIDGÁRDDIID NJUOLGGADUSAT

Mánáidgárdelága hárrái galget buot mánáidgárdiin leat njuolggadusat. Mánáidgárdeeaiggát dat mearrida njuolggadusaid, ja mearkkašahtti dieđut váhnemiid/ovddasteddjiid ja mánáidgárddi gaskka galget ovdanboahitit njuolggadusain.

1.1 Eaiggátdilli

Karášjoga giella doaimmaha mánáidgárddiid oktiiheivvolaččat áiggis áigái gustojeaddji Mánáidgárdelágain ja láhkaásahusaiguin, mánáidgárderámmaplána sisdoaluin ja bargguiguin, gustojeaddji láhkaásahusain ja njuolggadusaiguin ja gielddalaš mearrádusain ja jahkeplánain ovttaskas mánáidgárddi hárrái. Jođiheaddji/ovttadatjođiheaddji lea ovttaskas mánáidgárddi jođiheaddji.

1.2 Ulbmil ja sisdoallu

Mánáidgárddi lea pedagogalaš asáhus mii addá oahppageatnegas agi vuollásaš mánáide buori ovdánan- ja doaibmavejolašvuođaid lávgadis áddejumiin ja ovttasbargguin mánáid ruovttuin. Karášjoga giella lea guovttegielat giella mas hálddašangielat leat sihke sáme- ja dárogiella. Dat mearkkaša ahte buot dieđut addojuvvo goappaš gielain.

Mánáidgárddi galgá ruovttu ovttasbargguin ja áddejumiin áimmahuššat máná fuolahus- ja stoahkandárbbu, ja ovddidit oahppama ja oahppahábmema vuođđun viiddis ovdáneapmái. Mánáidgárddi duddjojuvvo kristtalaš ja humanisttalaš vuođđoárvvolaš árbbi ja vieruid ala, nugo olmmošárvvu ja luonddu, vuoigŋafriijavuođa, nubbái fuolahusa, ándagassii addima, ovttaárvosášvuođa ja solidaritehta áktejumiid ala, iešguđetge religiovnnaid ja eallinoainnuid árvvuid ovddidemiide mat leat sajáiduhthtojuvvon olmmošvuoigatvuođarivttiin.

Mánát besset geahččaladdat dahkanilu, imaštallama ja dutkanhálu. Sii oahpahuvo váldit vára alcceset, guhtet guimmiideaset ja luonddus. Mánát ožžot ovddidit vuođđomáhtuid ja –gálggaid. Sis lea riekti váikkuhit agiset ja eavttuideaset hárrái.

Mánáidgárddi váldá vuostá mánáid oskáldasat ja áktejumiin, ja mánnávuođa iešárvodohkkehemiiin. Dat váikkuha loaktimii ja stoahkan- ja oahppanmuktii, ja lea hástaleaddji ja dorvvolaš oktasašvuođa- ja ustivuođabáikin. Mánáidgárddi ovddida demokratiija ja ovttaárvosášvuođa ja vuosttalda buotlágan vealaheami.

(vrd.

Mánáidgárdelága – Mánáidgárddi ulbmilat § 1).

Mánáidgárddi dahká mánáide vejolašvuođa stoahkat, eallingeahččaladdama ja ulbmillaš vásáhusaid ja doaimmaid. Mánáidgárddi váldá vuhtii mánáid agi, doaibmadási, sohkaheali, soaiála, etnalaš ja kultuvrralaš duogáža ja sámimánáid giela ja kultuvrra. Mánáidgárddi ovddida demokratiija, ovttaárvosášvuođa, vuosttilda buotlágan vealaheami ja ovddida fuola nubbái.

Mánáidgárddi váikkuha mánáid loaktimii, eallimuktii, hálddašeapmái ja iešárvodovdui, eastada rihkkumiid ja givssideami. Jus mánát vásihit rihkkumiid ja givssideami, de mánáidgárddi gieđahallá, bisseha ja čuovvola ášši.

Mánáidgárdeeaiggádis leat njuolggadusmearrádusat mánáidgárddi ulbmilii nannet mánáid gullelašvuoda sámegeilat ja sáme kultuvrralaš mánáidgárdebirrasis. Mánáidgárddi galgá leat sajáiduvvon oassi sámi servodagas.

1.3 Sámi mánáidgárddit

Kárášjoga gieldda mánáidgárddit leat sámi mánáidgárddit. Sámi mánáidgárddiid váldogiella lea sámegeiella. Sámegeiella hálddašeapmi ja sámi kulturmáhttu lea eaktun bargovehkii.

Sámi mánáidgárddit ovddidit mánáid sámegeielgelbbolašvuoda, nannejit mánáid sámi gullelašvuoda ja ovddidit sámi árvvuid, sámi kultuvrra ja árbevierromáhtu.

Sámi mánáidgárddit váikkuhit gáhttet ja ovddidit sámi kulturárbbi ja čalmmustahttit sámegeiella, kultuvrra, eallinlági ja árvvuid áiggisteamet. Mánáidgárddi váikkuha ahte mánát oahpásmuvvet iežaset kultuvrrain ja earáid kultuvrraid viiddisvuhtii, ja ovddida mánáide áktejumi ja oktiigullelašvuodadovdu olles sámi girjáivuhtii.

Sámi mánáidgárddit atnet árbevirolaš oahppan- ja bargovugiid mánáid eavttuid olis áiggisteamet. Mánáidgárddi addá mánáide vejolašvuodaid oasálastit árrjalaččat árbevirolaš doaimmaide gos bargoveahka bagada ja oahpahit mánáid birgegoahtit iehčanaset. Mánáidgárddi vuodđun lea sámi luonduáddejuvumi ja mánáidgárddi galgá váikkuhit dasa ahte mánát ohppet ovttasdoaimmat luonduin, atnit ávkki luondduriggodagain ja atnit áktejumi luonduihtagiidda. Sámi historjá ja kulturolggosbuktimat go duodji, juigosat ja muitalusat leat oassin mánáidgárddi sisdoalus mat leat heivehuvvon mánáid ahká ja ovdáneapmái.

2 MÁNÁID JA VÁHNEMIID MIELVÁIKKUHEAPMI

2.1 Mánáid riekti mielváikkuhit

Mánáidgárdemánáin lea vuoigatvuohta ovddidit oainnuset mánáidgárddi beaivválaš doibmii. Mánát ožžot jeavddalaččat vejolašvuoda árrjalaččat oasálastit plánemii ja árvvoštallat mánáidgárddi doaimma. Máná oainnut deattuhuvvo su agi ja rávisvuoda hárrái ovttavásttolaččat *Mánáidkonvenšuvnna artihkkaliin 3, 12, 13 ja 31*.

2.2 Váhnenráđđi ja ovttasbargolávdegoddi

Sihkkarastin dihtii ovttasbarggu mánáid ruovttuin, lea juohke mánáidgárddis váhnenráđđi ja ovttasbargolávdegoddi vrd. *Mánáidgárdelága § 4*.

Váhnenráđđi ovddida váhnemiid oktasaš beroštumi mánáidgárddis, ja váikkuha buori ovttasbargui mánáidgárddi ja váhnemiid gaska mánáidgárdebirrasis.

- a) Váhnenráđdis leat váhneamat/ ovttaskas mánáidgárddi mánáid ovddasteaddjit
- b) Váhnenráđđi vállje oktasaččat ovddasteddjiid ovttasbargolávdegoddái.
- c) Váhnenráđdi jođiheaddji gohčču váhnenráđi čoahkkimii.

Váhnenráđdis leat buot mánáidgárddi mánáid váhneamat.

Váhnenráđđi ovddida váhnemiid oktasaš beroštumiid, ja váikkuha dasa ahte mánáidgárddi ja váhnenjoavkku ovttasbargu buvttiha buori mánáidgárdebirrasa.

Váhnenjovkui galgá ovdanbiddjovvot, ja sis lea cealkinvuoigatvuohta áššiin mat leat dehálačča mánáidgárddi hárrái. Váhnenráđi jienasteamis lea iešguđet máná ovddas jietna, mas gusto dábálaš eanetlogu mearrádus.

Ovttasbargolávdegoddi lea ráđđeaddi, oktavuodadahkki ja ovttahtti orgána ja mearrida jahkeplána mánáidgárddi pedagogalaš doibmii.

- d) Ovttasbargolávdegotti välljejit váhnemat/ ovddasteaddjit ja bargoveahka.
- e) Ovttasbargolávdegottis leat 2 váhnema/ ovddasteaddji ja 2 mánáidgárdebargi. Juohke ovddasteaddjis lea várreolmmoš.
- f) Jođiheaddji ovddasta eaiggáda ja lea ovttasbarganlávdegotti áššemeannudeaddji.
- g) Jođiheaddji doaimmaha dehálaš áššiid ovdanbuktot váhnenráđđái ja ovttasbargolávdegoddái.
- h) Áššit mat gusket guktuid gielddalaš mánáidgárddiid, ságaškuššojuvvo oktasaš ovttasbargolávdegottečoahkkimis.

2.3 Váhnenčoahkkin ja váhnenságastallamat

- a) Mánáidgárđi doallá unnimus 2 váhnenčoahkkima jahkái.
- b) Váhnenságastallamat dollojuvvo unnimusat 2 gearddi jahkái.

3 BARGOVEAGARÁĐĐI

Juohke mánáidgárddis lea bargoveagaráđđi mas leat buot bargit.

- a) Bargoveagaráđđečoahkkimat leat geatnegahti buot bargiide ja guhkesáiggesadjásaččaide.
- b) Bargoveagaráđđečoahkkimat dollojuvvo maŋŋá dábálaš bargoáiggi.
- c) Bargoveagaráđđečoahkkimat dollojuvvo uhcimusat 8 geardde jahkái.

4 IEŠGUĐETLÁGAN MEARRÁDUSAT

4.1 Jávohisvuođageaskku/ čuvgeatnegasvuohta

Buohkat geat barget mánáidgárddis/ mánáidgárddiiguin atnet fuola jávohisvuođageskui *Hálddašlanlága §§ 13:is 13 f;ii ja Mánáidgárdelága § 44, maiddái ránggáštanlága §§ 209 ja 210.* Sosiál- ja mánáidsuodjalusbálvalusa čuvgejumiide gustojit eareliiggáš njuolggadusat, *Mánáidgárdelága § 46 hárrái.*

Mii čujuhat maiddái jávohisvuođageaskkojulggaštussii man bargi vuolláičállá go álgá.

4.2 Dearvasvuođadárkkistus ja buhtisvuođadilit

Mánáid dearvasvuođajulggaštus ovdanbiddjovvuo mánáidgárdái, ovdal go mánát álget dohko. Jus máná leamaš dábálaš iskkademiin dearvasvuođastašuvnnas, de julggaštusa addet mánáid váhnemat.

Mánát geain lea njoammudávddat/ leat veajuheamit galget orrut ruovttus. Eahpádusáššiin lea jođiheaddjis mearridanváldi. Mearrádusa sáhtá dahkat vahku rádjai. Buohcci mánát geat galget leat siste eai buktojuvvo mánáidgárdái.

Mánáidgárdebargit leat geatnegahttojuvvon dahkat tuberkulosadárkkisteami gustojeaddji njuolggadusaid olis.

4.3 Hárjehallanoahpamus

Mánáidgárdeeaiggát geatnegahtto lágidit mánáidgárddi mánáidgárdeoahppastudeanttaide hárjehallanoahpamusii vrd. Mánáidgárdelága § 51. Mánáidgárdejođiheadji ja pedagogalaš jođiheadjit geatnegahtto bagadit studeanttaid dakkáraš hárjehallanoahpamusas.

4.4 Dukkoraddan- ja orrunareála

Karášjoga gieldda areálatnu lea mearriduvvon 5,3 m² dukkoraddan- ja orrunareála vuollel juohke 3 jahkásaš mánnái ja 4 m² juohke badjel 3 jahkásaš mánnái.

4.5 Siskkáldas dárkkistus

Mánáidgárđi čuovvu mánáidgárddiid ja skuvllaid biraslaš dearvvasvuodasuodjalusláhkaásahusa, ja doaimmaid vuogádatlaš dearvvasvuoda, biras ja váfistanbargoláhkaásahusa.

4.6 Buollinhárjehallan

Mánáidgárddis dollojuvvo unnimus guokte buollinhárjehallama jahkái, vuosttas čavčča beallái, ja nubbi giđa beallái. Guktuid buollinhárjehallamiin čállojuvvo raporta.

4.7 Plánenbeaivvit

Bargoveagas leat 6 plánenbeaivvi jagis, mánáidgárđi lea dalle gitta mánáide. Golbma dain beivviin ovttahttojuvvo skuvlaruvttuin nu bures go vejolaččat.

Mánáidgárdejagi plánenbeaivvit mearriduvvo cuoŋománu 1. beaivvi sisa.

4.8 Ovttasbargu eará áhahusaiguin

Mánáidgárddit ovttasbarget iešguđet áhahusaiguin addit buoremus vejolaš fáldalaga dan ovttaskas mánnái. Ovttasbarganguoimmit leat PP-bálvalus, dearvvasvuodadvššár ja mánáidsuodjalus.

Sámi spesiálpedagogalaš doarjja /SEAD sáhtta leat bagadeaddjin mánáide geain leat erenoamáš oahpamusdárbbut.

Mánáid- ja nuoraidpsykiátralaš poliklinihkka/ MNP ja bearašsuodjaluskontuvra addet fáldalaga vuollel 18 jahkásaš mánáide ja nuoraide ja sin bearrašiidda. Sii sáhttet maid veahkehit mánáidgárddiid.

5 PEDAGOGALAŠ BARGOVEAHKA

Bargoveahka ferte leat dan muttus ahte bargit sáhttet doaimmahit duhtadahti doaimma.

Mánáidgárddis galgá leat dohkálaš pedagogalaš ja hálddahuslaš jođiheapmi. Mánáidgárddis lea beaivválaš jođiheadji/ jođiheadji geas lea mánáidgárdeoahpaheadji oahppu dahje

eará allaskuvlaoahppa mánáidfágalaš ja pedagogalaš gelbbolašvuodain. Gielda sáhtta juolludit spiehkastusa oahppogáibádusas. Gieldda mearrádusa sáhtta váidit fylkkamánii.

Pedagogalaš jođihedjiin galgá leat mánáidgárdeoahpaheaddji oahppu. Mánáidgárdeoahpaheaddji oahpuin ovttárvosaš lea eará golmma jahkásaš pedagogalaš oahppu allaskuvládasis mas mánáidgárdepedagogihkka lea lassi oahppun.

5.1 Pedagogalaš bargoveaga njuolggadus

Mánáidgárddis lea dohkálaš pedagogalaš bargoveahka gos lea unnimus okta pedagogalaš jođiheaddji juohke čieža mánái vuolle golbma jagi, ja okta pedagogalaš jođiheaddji 14 mánái badjel golbma jagi. Okta máná lassinn dáidda, mielddisbukta gáibádusa odđa ollesáigásaš pedagogalaš jođiheaddji virgái. Mánát lohkkovuvvo leat golmma jahkásažžan borgemánu rájis dan jagi go devdet golbma jagi.

Áigi mii jođihedjiin gollá hálddašeapmái ja jođiheapmái ii galgga rehkenastovvot pedagogalaš bargoveaganorbman.

Mánáidgárddiin, gos badjel beallái mánáide leat šihhtovuvvon uhcit go guhtta tiimmu orrunáigi beaivái, galget ollesáigesajit adnovuvvot vuodđun go rehkenastet pedagogalaš bargoveaganorpma meroštallama.

5.2 Politiijaduodaštus

Buohkat geat barget mánáidgárddis, ja earát geat jeavddalaččat leat mánáidgárddis galget buktit/čájehit dohkkehuvvon politiijaduodaštusa *Mánáidgárdelága § 30 hárrái*. Duodaštus galgá leat varrasat go 3 mánu.

6 MÁNÁID SISAVÁLDIN JA SISAVÁLDINVIERUT

Gieldda mánáidgárddiide lea ovttahttojuvvon mánáidgárdesisaváldin. Gielda, mánáidgárdeválddálážžan, juohká sajiid ovttasbargguin ovttaskas gielddalaš ja priváhta mánáidgárddiid jođihedjiiguin, vrd. mánáidgárdelága § 17.

Váhnemat/ovddasteaddjit ohcet saji mearriduvvon ohcanskoviin. Mánáidgárddiin ohccojuvvo gaskal 40 % ja 100 % sajit.

6.1 Váldosisaváldin

Váldosisaváldimis juhkkovuvvo sajit mat guorranit borgemánus mánáide geain leat láhkavuodđuduvvon vuoigatvuođat mánáidgárdesadjái. Láhkavuodđuduvvon vuoigatvuođat gustojit mánáide geat leat ohcan áigemeari sisa ja geat devdet jagi skábmamánu loahpas dan jagi go mánáidgárdesadji ohccojuvvo, vrd. Mánáidgárdelága § 16.

Váldosisaváldin luohpá go buot mánát geain lea láhkavuodđuduvvon vuoigatvuohta leat ožžon fáldadaga.

a) **Ohcanáigemearri njukčamánu 15. beaivve.**

b) Ollesáiggesadji lea 41 tiimmus 42 tiimui 30 minuktii vahkkui, - 8 tiimmu ja 30 minuvtta beaivái.

c) Sajit proseanttaid mielde:

40 % - 19 tiimmu rádjai / vahkkui – 2 beaivvi vahkkui	60 % - 27 t. rádjai/ v – 3 beaivvi vahkkui.	100% - badjel 41 t./v. Juhkkojuvvo bistevaš sadjin miehtá ovdaskuvlaahkáí.
50 % - 23 t. rádjai/ v. – 2 ja 3 beaivvi vahkkui (juohke nuppi vahku)	80 % - 36 t. rádjai/v. – 4 beaivvi vahkkui.	
Sajit proseanttaid mielde juhkkojuvvo 2 áigodaga badjel maid ferte ohcat njukčamánu 15. beaivái ja juovlamánu 15. beaivái: 1. áigodat lea vahku 33 rájis vahku 52 rádjai 2. áigodat lea vahku 1 rájis vahku 26 rádjai.		

- d) Váldosisaváldima guoros sajit almmuhuvvo aviissain ja gieldda ruoktosiidduin.
- e) Mánáidgárdesajit ohccojuvvo digitálalaččat dihto skoviin gieldda neahttasiidduid bokte.
- f) Mánáid mánáidgárdesisaváldin dáhpáhuvá miehtá jagi ja giđđat lea váldosisaváldin.
- g) Ođđa mánáidgárdejagi váldosisaváldima ohcanáigemearri lea njukčamánu 15. beaivi.
- h) Jođihedjjiin lea sisaváldinváldi.
- i) Ollesadji juhkkojuvvo olles ovdaskuvlaáigái ja nu guhká go leš dárbu, dahje gitta vuodđoskuvlii sirdimii borgemánu 1. beaivvi.
- j) Juhkkojuvvon sajit mat eai duodáštuvvo vuostáváldojuvvon sáhttet juhkkojuvvo earáide maŋŋá go vástádusáigi luohpá.

6.2 Guoros sajit muđuid go váldosisaváldimis

Mánát geain eai dieva gáibádusat vuoigatvuhtii mánáidgárdesajis ja ođđa ohccit jagi mielde leat dárkilmeahttumis vuordinlistus. Sajit mat guorranit mánáidgárdejagis juhkkojuvvo dađistaga ohcciidlistta mielde sisaváldineavttuid vuodul. Ohcamat mat bohtet maŋŋel ohcanáigemeari eai gieđahallo váldosisaváldimis.

6.3 Sisaváldineavttut vuoruhusaid mielde

Gielda lea geatnegas fállat mánáidgárdesaji vuollel oahpahus ahkásaš mánáide geat áset gielddas. Dat vuoigatvuolta lea láhkavuođđuduvvon mánáidgárdelága § 16, «Vuoigatvuolta mánáidgárdesadjái».

Mánáidgárdejođiheaddjiin lea ovddasvástádus sisaváldimis ja vuoruhit čuovvovaš sisaváldineavttuid mielde:

- a) Mánát hedjonan doaibmanávccain, vrd. mánáidgárdeláhka § 18
- b) Mánát geaid hárrái leat dahkkojuvvon mearrádusat mat ollašuhthtojuvvo mánáidsuodjaluslága § 3-1 vuosttas lađđasis, lea vuoigatvuolta vuoruhuvvot mánáidgárdesisaváldimis, vrd. § 3-4, bustáva b).
- c) Mánát geat devdet jagi maŋimustá borgemánu loahpas dan jagi go mánáidgárdesadji ohccojuvvo.

- d) Mánát geat šaddet jahkásažžan čakčamánus, golggotmánus dahje skábmamánus dan jagi go mánáidgárdesadji ohccojuvvo, lea ohcama vuodul vuoigatvuohta oažžut mánáidgárdesaji dan mánu rájes go mánná šaddá jahkásažžan, vrd. § 16.
- e) Mánáidgárdebargoveaga mánát.
- f) Mánát geat dárbbasit birasrievdadusa, sosiála ja/ dahje psyhkalaš diliin.
- g) Oappát/vieljat seamma mánáidgárddis.
- h) Unnitlogu gielalaš mánát.
- i) Váhnemiid/ ovddasteddjiid mánát geat leat gazzamin oahpu ja oktagaslaš fuolaheaddjit geat leat barggus ja bálvalusgeatnegasvuođa olbmuid náittosguoimmit/ ovttasássit.
- j) Mánát ruovttuin gos guktot váhnemat leat barggus.
- k) Dakkáraš váhnemiid/ ovddasteddjiid mánát mas nubbi lea ruovttus.
- l) Eará ákkat.

6.4 Sisaváldináiagodat

Mánnái fállujuvvo mánáidgárdesadji dassáži go álgá skuvlii. Mánáin geain lea geahpeduvvon sadji juhkkujuvvo sadji guđa mánnui hávil main ohcanáigemearri lea njukčamánu 15. beaivi ja juovlamánu 15. beaivi. Mánáide geaidda lea juolluduvvon skuvlaálgin manjideapmi doalahit saji ozakeahtá ođđasit. Váhnemat fertejit dieđihit skuvlaálgin manjideami ohcama nu árrat go vejolaš.

6.5 Erenomášpedagogalaš veahkki, seavagiellaoahppa ja eambo

Vuoigatvuohta erenomašpedagogalaš veahkkái (§31) ja vuoigatvuohta seavagiellaoahppui vuollel oahppageatnegas ahkásaš mánáide (§38) gusto vuollel oahppageatnegas ahkásaš mánáide.

Erenomášpedagogalaš veahkki – «Mánáidgárdeláhka § 31»:

Vuollel oahppageatnegasvuođa ahkásaš mánáin lea vuoigatvuohta erenomášpedagogalaš veahkkái jus sis ležžet erenomáš dárbbut dasa. Dat gusto beroškeahtá leat go sii mánáidgárddis.

Erenomášpedagogalaš veahki ulbmil lea addit mánáide árra veahki ja doarjaga ovddidit ja oahppat ovdamearkka dihtii gielalaš ja sosiálalaš gálggaid. Erenomášpedagogalaš veahkki sáhtá addit oktagaslaččat dahje joavkkus. Veahki sisttisdoallá fáldalaga váhnenráđđeaddimii.

Mánát hedjonan doaimanávccain – «Mánáidgárdeláhka § 37»:

Gielda galgá sihkkarastit mánáide hedjonan doaimanávccain heivvolaš oktaslaččat heivehuvvon mánáidgárdefáldalaga. Láhčingeatnegasvuohta lea fáttmaskeahtá doaimmaide mat dagahit eahpegorálaš noađi gildii. Gildii eahpegorálaš noađi láchčinarvvoštallamis, deattuhuvvo erenomážit láchčima ávki eastadit doaimavádjjigisvuođa

cakkiid, láchčima dárbblaš goluid ja doaimma návccaid. Giella dahká doaibmavádjigis mánáide mánáidgárdefálaldaga mearrádusaid.

7 MÁNÁIDGÁRDESADJI – MÁŅGGALÁGAN ORTNEGAT

Borgemánu 1. beavvi 2023 ja golbma jagi dan rájes ožžot buot mánát Finnmarkkus ja Davvi-Tromssas (doaibmaguovllus) nuvttá mánáidgárdesaji.

7.1 Biebmoruhta

Biebmomáksomearri lea kr. 400,- mánnui ja geahpeduvvo proseanttaid mielde mánáin 80% dahje 50% sajiin. Biebmomáksu gártá lassin váhnenmáksomeriide. Hattit leat juohke máná hárrái ja biebmoruhta ii vuoliduvvo vaikko olbmos livčče ge eambo mánát mánáidgárddis.

7.2 Mánáidgárdesaji eretcealkin

- a) Mánáidgárdesajis lea mánu guovttebealát čálalaš eretcealkináigi.
- b) Váilevaš váhnenmáksu lea eretcealkinágga.
- c) Jus maŋimuš mánu divat lea mávssetkeahtá, de sadji sáhtá celkojuvvot eret mánu eretcealkináiggi vuodul. Maŋná eretcealkima ferte sadji ohccot ođđasit. Váhnemat/ ovddasteaddjit leat geatnegasa máksit eretcealkináiggi.

7.3 Mánát geat vižžojuvvo maŋná giddeáiggi

Mánát geat vižžojuvvo mánáidgárddis maŋná giddeáiggi tii. 16.15, lohkojuvvo menddo maŋjit vižžon. Go máná vižžojuvvo maŋná mánáidgárddi giddeáiggi, gáibiduvvo juohke máná namas kr. 300,- divat juohke álggahuvvon tiibmobealis.

7.4 Mánáidgárddi vuorddekeahces gidde

Dárbblaš diliin sáhtá ovttaskas jođiheddji ovttasbargguin gielddalaš jođiheddjiin gidde ossodagaid-/ mánáidgárddiid. Dakkáraš diliin go omd. elrávdnjeboatkaneapmi, čáhceváilevašvuhta ja eará mii bistášii 3 beavvi ii dagat máksinbeassama.

7.5 Permišuvdna mánáidgárddis dahje mánáidgárde molsun

- a) Permišuvdna sáhtá dušše addit mánáide geat leat geavahan saji unnimustá 3 mánu.
- b) Permišuvdna áigi lea ovtta mánáidgárdejagi siskabealde. Permišuvdna galgá bistit unnimustá 6 mánu. Erenomáš ákkaid dihte sáhtá spiehkastuvvot dan njuolggadusas. Juohke ohcan árvvoštallojuvvo sierra.
- c) Permišuvdna berre ohcat áigemunis, unnimustá mánu ovdal permišuvdnaáiggi, vai guoros saji sáhtá juohkit eará mánái permišuvdnaáiggi.
- d) Mánát geat leat ožžon saji proseanttaid mielde (%-mielde) eai sáhte ohcat permišuvdna mánáidgárddis. Jus váhnemat/ ovddasteaddjit eai dáhtošii geavahit fálaldaga šiehtadusáiggi, galgá sadji celkot eret čálalaččat.
- e) Sirdimis gielddalaš ja priváhta mánáidgárddiid gaska lea mánu eretcealkináigi.

7.6 Mánáidgárdemánáid dáhkádus

Mánáidgárdemánáide gusto kollektiivvaláš lihkohisvuođadáhkádus. Dáhkádus gusto mánáidgárdeguovllus mánáidgárdeáiggis, njuolgo mátkkis ruovttu ja mánáidgárddi gaska, ja maidái doaluin/ mátkkiin mánáidgárddi olis.

Mánáidgárddi viessobierggasdáhkádus gokčá dušše dáhkádusoasti dávviriid. Mánáidgári ii leat ovddasvástideaddji buktojuvvon dávviriidda vahága/ buollima/ suoládeami oktavuodas.

8 MÁNÁIDGÁRDDI RABASÁIGI, LUOPMU JA EARÁ MEARRÁDUSAT

8.1 Luopmu

Gielddalaš mánáidgárddit giddejit 3 maŋŋálas vahku suoidnemánus ja leat gitta vahkkuid 28., 29. ja 30. Geassemánáidgárddi lea vahkkuid 27., 31. ja 32., goas mánáidgárddit ja/ dahje ossodagat sáhttet ovtastuvvot/ovttasbargat.

Mánáin galgá leat 4 vahku luopmu kaleandarjagis. Unnimustá 3 luopmovahku galget váldot maŋŋálagaid. Luopmoáiggis mánát váldo vuostá geatnegahttojuvvon ovdagihtii čálalaš šiehtadusa vuodul váhnemiiguin/ovddasteddjiiguin. Šiehtadus addojuvvo mánáidgárdái maŋimustá cuoŋománu 30. beaivvi.

Mánát geat álget skuvlii/ AÁF:ii váldet 4 vahku luomu maŋŋálasat ovdal borgemánu 1. beaivvi.

8.2 Rahpanáigi ja eará mearrádusat

- a. Mánáidgárdejahki álgá vahku 33. vuossárgga ja bistá 32. vahkkui maŋit jahkái. Dat ii gusto proseantasajiide vrd. čuokkis 6.1 c).
- b. Rahpanáigi lea vuossárggas bearjadahkii tii 07.45-16.15.
- c. Juovlaruohta, ođđajagibeivveruohta ja gaskavahku ovdal skilleduorastaga mánáidgárddi lea rabas tiibmu 11.55 radjái.
- d. Buot gielddalaš mánáidgárddit leat gitta geassit vahkkuid 28., 29. ja 30. Mánáidgárddit sáhttet ovtastuvvot luopmoáiggis – geahča čuokkis. 8.1.
- e. Mánát berrejit leat mánáidgárddis ovdal tii. 10.00, jus eará ii leat šihttojuvvon mánáidgárddiin.
- f. Mánáidgárddit eai galgga heađuštuvvot mannamis tuvrraide danne go muhtin mánát bohtet maŋjit mánáidgárdái. Váhnemiin/ ovttasteaddjiin lea ovddasvástádus buktit máná(id) tuvrasadjái jus eará ii leat šihttojuvvon mánáidgárddiin.
- g. Mánáidgárddis leat guokte láibeborranáiggi. Mánát geat bohtet mánáidgárdái maŋŋá tii. 9.30 galget leat ruovttus boradan iđitborramuša.
- h. Mánáidgárdái addojuvvo diehtu go mánná ii boađe mánáidgárdái.

8.3 Borgguheapmi

Mánáidgárddi sis- ja olgoguovllus ii leat lohpi borgguhit ja snuvset. Dat gusto sihke váhnemiidda ja bargovehkii. Mátkkoštettiin ii leat lohpi borgguhit mánáid lahkosis.

9 NJUOLGGADUSAID RIEVDADEAPMI

Giellddastivra dahká rievdadusaidd gielddalaš mánáidgárddiid njuolggadusaide.